

Slutredovisning av föruppdrag - tjänsteinnovation med inriktning på bostadslösa unga vuxna i Landskrona

Behovsgrupp: Unga vuxna - bostadslösa, - inneboende alternativt har ett andrahandskontrakt

Utförare: Sektionen för Arbete och Försörjning, IOF, Landskrona Stad

Tidsperiod: 2021-04-15 – 2021-07-31

Uppdragsbeskrivning

Inom socialtjänsten, ekonomiskt bistånd i Landskrona Stad uppmärksammades att när de kom i kontakt med bostadslösa unga vuxna, ca 20–30 per år, var att det oftast handlar om individer som har dokumenterad eller upplevd ohälsa (såväl fysisk som psykisk) upplever psykisk ohälsa samt har en missbruksproblematik.

Vanligt var att dessa unga vuxna uppgav att, dels hade deras föräldrar ”slängt ut dem”, dels att de utsatts för fysisk-och eller psykisk misshandel i hemmet. Alternativt att föräldrar nekade dem pengar till uppehälle.

Målgruppen var alltså inte välkomna i föräldrarnas boende alternativt känner de sig tvungna att lämna hemmet på grund av olika form av misshandel. I det fall de kontaktade socialtjänsten beviljades vanligtvis en akut boendelösning en kortare tid.

Det var inte ovanligt att de unga vuxna valde att fortsatt lösa det på egen hand, även om deras egen lösning påverkade dem negativt (exempelvis genom att bo kvar hos föräldern i en destruktiv miljö, drev runt på stan, inte kunde sköta skolan etc.). De flesta av dessa unga vuxna hade självmant slutat skolan i förtid och har aldrig haft ett arbete.

Socialtjänsten såg ett behov av att lära mer om målgruppen unga vuxna samt att skaffa sig en bättre förståelse för deras situation. Utifrån en bättre kunskap om deras behov såg socialtjänsten att de tillsammans med andra presumtiva resurser/aktörer kunna fånga upp och ge ett samlat stöd till ett nyktert liv av egen kraft med egen bostad och egen försörjning.

Arbetsätt

Med inriktning på unga vuxna som var bostadslösa gjordes följande:

- Behovsgruppen togs fram genom genomgång tillsammans med kollegor på ekonomiskt bistånd för att identifiera individer.
- Efter att ha tagit fram individer inom behovsgruppen, totalt sju, intervjuades dessa. Fyra män och tre kvinnor. Alla män var ensamkommande. Två bor i kommunens boende, fyra är inneboende och en bor med stödfamilj. Intervjuerna fördes av uppdragsledaren tillsammans med en sjuksköterska inom allmän psykiatri i Landskrona.
- Under tiden som intervjuerna gjordes kontaktades andra aktörer som skulle kunna komma i kontakt med målgruppen tillika omvärldsbevakning. Från Landskrona Stad kontaktades, Annika Möllerstedt Sektionschef för Boende, Camilla Andersson Sektionschef Vuxen, Manuel Enriques Socionom avdelning Vuxen, samt Jessica Nordenvall, Verksamhetschef inom Socialförvaltningen, Helsingborgsstad.
- Under hela förundersökningen har uppdragsledaren fått stöd på uppdragsledarträffar som FINSAM bjuder in till en gång per vecka. Dessa möten har varit uppskattade eftersom andra uppdragsledare har gett sitt perspektiv och sin kunskap kring den specifika gruppen.

Slutsatser

Sju unga vuxna har intervjuats som alla har varit inneboende i olika former. Trots individernas olika livssituation så framkommer det vissa likheter. Samtliga har:

- bristande kunskap om bostadsmarknaden
- inte satt upp sig i bostadskö (vilka har en avgift för denna tjänst) och i sådana fall bara lokalt och i s.k. "gratis köer" (det vill säga bostadsköer som inte har avgifter)
- inte kännedom om studentbostäder eller liknande.
- enbart sökt bostad i Landskrona och vill inte flytta från staden
- okunskap kring ansökningsprocess, ansökan för deposition, hyror mm.
- träffat bostadsstödjare (en person som stödjer den enskilde i att planera, genomföra och att vara delaktig i vardagssysslor) inom socialtjänsten men att

ingen har tyckt att det har fungerat särskilt bra därför att de känt avsaknad av praktiskt stöd.

- illabefinnande och tillika stress i varierande grad men att flertalet inte har sökt hjälp.
- bristande skolgång.
- oro och rädsla när man tar studenten. Vet ej vad som ska hända efter 21 års ålder (handlar framförallt om ensamkommande)
- behov av ett körkort
- hög medvetandegrad om att arbete är nyckeln till att lösa sin situation och att på riktigt komma ut på bostadsmarknaden, dock finns bristande följsamhet i att söka och/eller godta vissa arbeten och/eller bostäder.
- genomgått utredningar inom vården (inte alla dock), bland annat barn och ungdomspsykiatri, svårt då inga föräldrar som kan medverka i utredningen. Bristande vård kring deras psykiska mående. Anser att de inte fått det stöd de efterfrågat och haft dålig återkoppling från vårdcentraler.
- en upplevd otrygg tillvaro som inneboende
- okunskap om myndigheter i stort
- avsaknad av familj

Röster från verksamheter som möter behovsgruppen

Annika Möllerstedt Sektionschef Boende: Landskrona stad

Annika får information om vad som framkommit i mötena med Unga vuxna så som att de anser tex at de inte får hjälp med sitt boende. Annika säger att deras uppgift är att bland annat visa dom kontaktvägarna till olika form utav boendelösningar och förklara hur bostadsmarknaden ser ut. Annika berättar även om boendestöderna som förutom att de förklarar var man kan hitta fastighetsägare, vilka hemsidor man kan hitta boende lösningar på, behjälpliga med att ansöka om bostaden men även ibland kan hitta boende men det passar ej individen till exempel kan de få erbjudande om eget boende i annan kommun. Detta vill man ej ha utan man vill bo i Landskrona. Man kanske hittat någon som tar emot inneboende. Då vill man ej bo med någon och så kan det fortsätta men boende vill man ha.

De unga vuxna efterfrågar mer hjälp. Men vid frågan om vad de behöver hjälp med kan de ej svara eller svarar ge mig en lägenhet och blir besvikna om de inte får det. De ensamkommande unga vuxna får ett abrupt uppvaknande när de blir 21 år då de fram till dess blivit nästan curlade men då de anses vara vuxna så ska de reda sig själv.

Enligt uppdragsledaren lite svårt att hantera för dem då de inte har någon förälder eller annan att förlita sig på. Lösning kan vara en stödperson mot olika former av myndigheter? Annika efterfrågar även mer aktivitet för de som bor i dessa akuta boendelösningar vilket även detta efterfrågas även av de som bor där. Hela Ideella (En idéburen samorganisation för föreningar och organisationer i Landskrona) Kanske praktik hos fastighetsägare. Finns också gnissel med Omsorgsförvaltningen och LSS (Lagen om stöd och service) gällande ensamkommande. Samarbetssvårigheter? Dubbelarbete? Som i HBG (som beskrivs senare i rapporten)?

Gällande Kolet (tillfälligt boende för akut bostadslösa) och Engelbrekt (Engelbrekt erbjuder nyktert och drogfritt boende tillfälligt för de som saknar bostad och medel för att lösa sin bostadssituation) så finns det inte några ungdomar endast några under 30 år. Många av dessa vandrar fram och tillbaka mellan Engelbrekt och Kolet mest pga. missbruk.

Camilla Andersson Sektionschef och Manuel Enriques Socionom, Vuxen sektionen
Landskrona stad
Vid samtalet framkom;

- Att unga vuxna inte orkar ansöka (tex om ekonomiskt bistånd, bostad osv), orkar inte med boendestöd, vill inget-utan bara "få det serverat".
- Så kallade "hemmasittare" är svåra att arbeta med.
- Uppger att vad det gäller bostadslösa löser många sina boende problem när de får reda på att de kan sova på kolet.
- Anser att det ska bli lyckat måste de unga vuxna mötas där de befinner sig i sin situation i livet. Blir ej bra när de blir styrda och får order.
- Man uppger även att klienter har även svårt att ta emot hjälp eller behandling, de brukar säga - bara jag får detta eller detta slutar jag att missbruka. Men när hjälp erbjuds vill man inte ha den.
- Man håller med om att efterfrågad information gällande boende ges men vad som görs med den är något helt annat.
- Det har funnits enstaka ensamkommande unga vuxna om nästan ingen med bostadsproblematik då de oftast löser sin situation själv.

Jessica Nordenvall, Verksamhetschef – Helsingborg Stad Socialförvaltningen

I Helsingborg Stad finns en hemlöshetsstrategi då det framkom i en undersökning att olika förvaltningar jobbade dubbelt eller motvarandra samt att bostadslösa hamnade mellan stolarna.

Den här funktionen jobbar med att samla ihop information/statistik gällande hemlöshet och vilka grupper det gäller och för att på ett så bra sätt som möjligt hjälpa och nå ut till de, men också se vad som saknas (billiga bostäder, ej kan få boende pga. ek-bistånd osv).

I Helsingborg finns 6 olika boende som man kan övernatta i, det finns dock inga härbärgen.

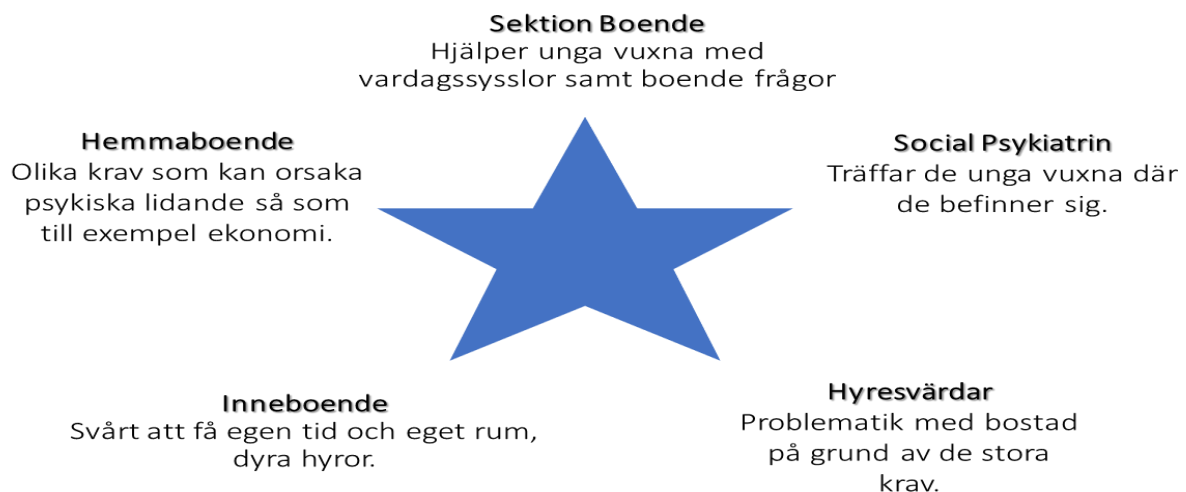
Stor hemlöshetsgrupp i Helsingborg är olika funktionsvariationer men även äldre. Inte mycket drogrelaterat. Problem med att funktionshindrade är i samma boende som missbrukare.

Strategen har funnits ett tag men då den förra slutat så kommer en ny att tillsättas i augusti 2021. Det var utmanande i början för den förra strategen då mandat för förändringar saknades. Hur ser vi till att ingen hamnar genom stolarna och att det inte motarbetas mellan förvaltningarna? En av de saker som fungerat väl är att man först hade tjänstemannamöte innan SIP (samordnad individuell planering). I stället för att Omsorgsförvaltningen skulle utreda och ge avslag sen ska Socialtjänstlagen utreda osv. Man vill helt enkelt undvika dubbelarbete.

Problem i Helsingborg:

- Höga hyror. Man tittar på att bygga billigare bostäder.
- Boende så funktionshindrade inte bor med missbrukare. Stor del av de bostadslösa är funktionshindrade. Kvalar ej till LSS (Lag om stöd och service) men finns SoL (Socialtjänstlagen) så kan man då ge bostadssociala kontrakt.
- Fastighetsägarna stora krav. Inget ek-bistånd, ej studenter, ej hos kronofogden osv.

Hemlöshetsstrategen ska bland annat se över kostnadsperspektiv. (vad nya boende kostar, se över hur man kan kostnadseffektivare mellan förvaltningar tex de kostnader man har idag). Se till att det inte dubbelarbetas. Se till att överprövning undviks.

Uppdragsledarens reflektioner

- Ensamkommande barn/ungdomar är inte vuxna och uppfattas oftast med ett tufft yttre.
- De har s.k. curlats fram till 21 års ålder, och har inte behövt ta något större ansvar.
- Vuxna hänvisar dem till att, - gå till Arbetsförmedlingen, -gå till Försäkringskassan, -gå till skolan, -gör si gör så. De gör vad de blir tillsagda men vet ej riktigt varför eller rent av bryr de sig inte. Inte sällan vet de vad det kan innebära för konsekvenser framöver.
- Efter att de har fyllt 21 år ska de helt plötsligt vara vuxna, med det ansvar som följer samt reda sig själv när allt stöd och hjälp tas bort från dem.
- De är i fortsatt behov av stöd av vuxna som de kan vända sig till för råd och guidning. Dessa unga vuxna har ingen förutom sig själva att förlita sig på.
- Dessa unga vuxna är som två personer i en. Tufft vuxet yttre men barn inombords.
- Man ska dock inte ta ifrån dem att de är extremt driftiga eftersom de faktiskt har tagit sig till Sverige.
- När de får frågan om vart de ska bo efter 21 år fyllda, så är svaret, -jag har jag klarat mig fram tills nu, så kommer det att lösa sig, - jag har varit med om värre, - jag har klarat mig själv sedan jag var 13 år, - den tiden den sorgen.”
- Under intervjuerna har uppdragsledaren sett att barnet i dem kommit fram när man börjar prata familj (mamma, pappa osv). De har då krupit ihop och blivit tårfyllda. De säger i detta sammanhang att de saknar sin familj. Där och då blir det tydligt att de inte har det som många andra barn har, som fortfarande kan krama om sina föräldrar och få tröst.

Problematisering

Under processen har det upptäckts att hyresvärdarna ställer höga krav för att vilja hyra ut lägenheter d.v.s. de godkänner inte att en individ uppbär ekonomiskt bistånd, har studiemedel som inkomst alt. A-kassa. Detta har utgjort hinder bland annat för målgruppen att få en lägenhet.

Problematiken här är att de flesta är medvetna om hur svårt det är att få en lägenhet då bostadsmarknaden är tuff om man inte har en fast inkomst. Men istället för att se vad det riktiga problemet är så hänger de oftast upp sig på att bostaden skulle lösa alla deras problem. Vid frågan om vad de kan göra för att få en bostad brukar det spontana svaret vara, - vet inte. När individerna får frågan om de läst vilka krav hyresvärdarna har, säger dem – fast inkomst sedan blir det oftast tyst. Merparten vänder här fokus mot arbete istället och förstår att ”de inte kan gå över mållinjen först för att sedan springa loppet”.

Även ett annat problem som upptäckts är den dåliga insikten om bostadsmarknaden till exempel studentbostäder. De har inte råd att sätta upp sig i bostadsköer, socialtjänsten bekostar inte detta. Man borde kanske tänka om i denna fråga då de kanske har en fast inkomst när man kommit längst fram i bostadskön. Uppdragsledaren ser en svårighet med att hitta en samverkanspart eller lösning i den här förundersökningen när det primära problemet har varit att individen är arbetslös, uppbär ekonomiskt bistånd, studerar osv, vilket tydligt ger ett svar varför de inte har ett eget boende eller så kallat förstahandskontrakt. De har ingen fast inkomst eller ingen inkomst alls.

Förslag till fortsatt arbete

Uppdragsledaren upplever att dessa unga vuxna inte är rustade för de krav och ansvar det innebär att vara vuxen. Vidare menar vi att det behövs samordnade insatser som förklarar, hjälper men i första hand någon som kan utgöra ett stöd samt att vara ett "bollplank" (en ögonöppnare/upplysare) Det behövs en samsyn på vad som är behovet och vad som efterfrågas.

En person som kan vara en gentemot olika eller enstaka myndigheter hade behövts. Individerna i detta föruppdrag har tyckt att det är för "många kockar" som alla vill dra åt olika håll. Individerna vet inte vem de ska man lyssna på. Exempel på detta kan vara att Socialtjänsten kräver att man ska söka 20 arbeten i månaden medan Arbetsförmedlingen säger att de inte har några krav så länge de sökta arbetena är relevanta.

Ett annat exempel kan vara att vården anser att individen inte klarar av att arbeta medan individen vill och får inte aktivitet som individen efterfrågar utan man i stället går på linjen att ansöka om aktivitetsersättning. Också ett exempel kan vara att individen tycker att de reder sig själv och vet vad de skulle vilja göra men man blir tvingad eller anvisad till, exempel till god man eller insatser via olika arbetsaktörer så som Arbetsförmedlingen, Socialtjänsten osv som de anser vara lämplig för individen och lyssnar ej eller tar sig tid för att kanske undersöka vad som skulle kunna funka för den enskilde.

Generellt sett saknar de unga vuxna kunskap och erfarenhet om hur systemet fungerar och föregående exempel förenklar inte situationen. Denna grupp behöver återkommande information om regler, förordningar (myndighetsinformation och allmän information) som skulle kunna ges av de personer som är i kontakt med dessa unga vuxna.

Slutligen ser uppdragsledaren ett behov av att jobba med de unga vuxna där de befinner sig vare sig det är hos någon myndighet eller inom vården, så behöver dessa aktörer **agera** genom att ge **stöd och vägledning** i det den enskilde kan tänkas vara i behov av i sin livssituation.